

Aprentatge de Servei en clau de Gènere

Una experiència per fomentar vocacions tecnològiques entre les noies

1. RESUM:

L'APS és creixent a la universitat, però encara poc des d'una perspectiva de gènere. Així, presentem un APS relacionat amb la sociologia i el gènere que consistí en formar i acompanyar l'alumnat de la universitat per realitzar conferències-taller sobre gènere i tecnologia als instituts. A partir de les enquestes d'avaluació, observacions i resums de les experiències, mostrem que l'experiència ha estat molt satisfactòria i amb un gran potencial d'aprenentatge i transformació, també de gènere.

2. ABSTRACT:

Service Learning is growing at the university but has not been worked much from a gender perspective. Therefore, we present an APS related to sociology and gender, which consisted in training and accompanying the students of the university to hold conferences and workshops on gender and technology in secondary education. From the evaluation surveys, observations and summaries of experiences, we show that the experience has been very satisfying and with great potential for learning and transformation, also gender.

3. PARAULES CLAU: 4-6

Aprentatge Servei (ApS), Gènere, Tecnologies, Sociologia

4. KEYWORDS: 4-6

Service Learning, Gender, Technology, Sociology

MÉS ENLLÀ DE LES COMPETÈNCIES: NOUS REPTES EN LA SOCIETAT DIGITAL

5. DESENVOLUPAMENT:

1.- Introducció

Aquesta comunicació presenta els resultats d'un projecte d'innovació docent que s'emmarca en un projecte d'aprenentatge servei de la Universitat de Barcelona. Presentarem aquí primer el debat teòric, explicarem el projecte realitzat i les dades treballades, indicant primeres conclusions.

2.- Estat de la qüestió

L'aprenentatge servei és una metodologia de docència que implica la "integration of course content and community service activities, with an emphasis on students reflections" (Hochschild, Farley i Chee, 2014, pàg. 105) i requereix que l'estudiantat implicat aprèn de i contribueix al món fora de l'aula (Garoutte, 2018). Com a mètode en l'ensenyament universitari l'aprenentatge servei no es pot adscriure a disciplines concretes (Rondini, 2015). En termes de temps, no és fins als anys vuitanta (Hochschild, Farley i Chee, 2014) o noranta (Huisman, 2010) que s'ha donat una emergència de l'aprenentatge servei en l'educació universitària. En el camp de la sociologia aquesta no es limita als especialitats concretes, sinó destaca per la seva presència en àmbits diversos (Hochschild Farley i Chee, 2014; Mobley, 2007).

2.1- Beneficis

La majoria dels resultats positius de l'aprenentatge servei es centren en els efectes sobre l'alumnat, sobretot el seu rendiment acadèmic. Entre el millor rendiment acadèmic (Garoutte, 2018) ressaltem el més de "student enthusiasm and participation" (Hochschild, Farley, Chee, 2014, pàg. 105); segurament a causa de la transformació de "students from passive to active learners through community service" (Hochschild, Farley i Chee, 2014, pàg. 105). També es valora positivament que l'aprenentatge servei a l'ésser molt aterrit "engages students in discussions about the promise and limitations of public policy" (Rooks i Winkler, 2012, pàg. 2). Però també facilita una millor comprensió de problemes sociològics complexos com el debat estructura-agència (Garoutte, 2018; Marullo, Moayedi, Cooke, 2009; Mobley, 2007), augmenta empatia amb altres (Hochschild, Farley i Chee, 2014), i ajuda a entendre a si mateix (Huisman, 2010). El constant diàleg amb l'altre, el mentoratge i co-aprenentatge permeten la valoració "various forms of expertise, from grounded and experiential, to practical and applied, to abstract and Theoretical" (Marullo, Moayedi, Cooke, 2009, pàg. 69). Les metodologies i pedagogies feministes comparteixen aquesta aproximació. A nivell metodològic el cercle observació-acció-anàlisi-reflexió de l'aprenentatge servei es valora com "powerful epistemological process" (Marullo, Moayedi, Cooke, 2009, pàg. 61).

Però a part d'el rendiment acadèmic, els projectes aprenentatge servei també fomenten més involucració en la societat civil (Garoutte, 2018; Hochschild, Farley, Chee, 2014; Mobley, 2007) feia la transformació social (Hochschild, Farley i Chee, 2014; Huisman, 2010). També s'ha mostrat que pot contribuir a reduir estereotips (Mobley, 2007).

MÉS ENLLÀ DE LES COMPETÈNCIES: NOUS REPTES EN LA SOCIETAT DIGITAL

Finalment s'elogia que els projectes d'aprenentatge servei habiliten l'alumnat a explorar "careers inside nonprofit organizations, social service agencies, and the public sector more general" (ibídem).

Quant als beneficis per a la comunitat cal remarcar que s'ha fet poca recerca en aquest àmbit (Blouin i Perry, 2009). Els mateixos autors detecten que on es realitza el servei s'aprecien les capacitats, la dedicació, la motivació elevada, les perspectives noves i l'energia de l'estudiantat en servei (ídem). Així mateix, se subratlla que si treballen amb més joves els resulta més fàcil de connectar amb els participants que fins i tot arriben a establir-se com a referents (ídem).

2.2- Desafiaments

Els desafiaments relacionats amb l'aprenentatge servei estan sobretot relacionats amb el benefici de la comunitat: es dubta en la idea de què es tracti d'una "win-win-win situation for the university, students and community" (Blouin i Perry, 2009, pàg. 120). Les queixes per part de la comunitat estan dirigides a "student's unreliability and lack of motivation and commitment" (Blouin i Perry, 2009, pàg. 127), la manca de professionalitat, d'ètica de la feina, la incapacitat de prendre la iniciativa o comunicació poc professional (Blouin i Perry, 2009) com també la manca d'eines pedagògiques (Hochschild, Farley i Chee, 2014). Sovint se'ls considera poc preparats i mal organitzats fet que suposa un "draining of organizational resources" (Blouin i Perry, 2009, pàg. 127) per a l'organització. És per això que els autors advoquen per una perspectiva comunitària, que posa les necessitats de la comunitat a centre (Blouin i Perry, 2009), mentre que altres posen èmfasi en la provisió de tècniques pedagògiques com també de millor formació teòrica (Hochschild, Farley i Chee, 2014).

Altres crítiques cap a l'aprenentatge servei apunten cap a "its emphasis on charity and Volunteering, rather than citizenship and advocacy, and for the subsequent lack of attention to promoting social change" (Mobley, 2007, pàg. 126). També s'ha qüestionat que tot i l'aspiració d'aprenentatge mutu l'aprenentatge servei privilegia el coneixement universitari (Garrouette, 2018; Marullo, Moayed, Cooke, 2009). Igualment s'admet que és difícil crear una relació d'intercanvi mutu (Huisman, 2010). Finalment, també es detecta en la metodologia reproduccions de l'neoliberalisme (Hua Fletcher i Piemont, 2017): "As service-learning increasingly has become integrated into undergraduate education, it can all-too-easily morph into" McService ', what John Eby (1998) Deems 'service bits, quick fix service, happy meal community service or service in box' "(Hua Fletcher i Piemont, 2017p, 401), serveis que no es fan amb motivació de transformació social sinó omplir el currículum.

3.- Projecte

El projecte d'aprenentatge servei que realitzem es desenvolupa dins del marc de projecte "Compartir idees" de la Universitat de Barcelona. Aquest projecte ofereix a les escoles públiques de Barcelona sessions de xerrada-taller que planifica i dinamitza l'estudiantat

MÉS ENLLÀ DE LES COMPETÈNCIES: NOUS REPTES EN LA SOCIETAT DIGITAL

universitari. El títol i el temari de les sessions proposa el professorat i es prepara en el marc de les seves assignatures. Nosaltres vam proposar una intervenció amb el títol "Gèneres i tecnologies: Fomentant noves vocacions Tecnològiques" en el marc de les assignatures Sociologia dels Gèneres (Grau de Sociologia) i Benestar, Família i Gènere (Màster de Gènere). La nostra aspiració era fer reflexionar tant el nostre alumnat com els participants en les escoles al voltant de el talent de les dones en el sector tecnològic; mostrar desigualtats i injustícies de gènere, però també vies per superar i qüestionar-les; fer entendre el debat estructura agència a partir de la problematització de preferències i gustos sexuades; i finalment divulgar primers resultats de el projecte de recerca com generar nous inputs d'informació sobre la representació que té l'alumnat de dones i tecnologia. Perquè hi pugui haver un diàleg hem insistit que les intervencions per part de l'alumnat no es plantegen com xerrades, sinó com tallers.

En total hem realitzat set intervencions al llarg de tres cursos acadèmics consecutius, 2016/17, 2017/18 i 2018/19.

Per a l'avaluació de l'experiència disposem de la valoració escrita per part de l'alumnat nostre. A més i tenint en compte la perspectiva comunitària tenim una valoració numèrica com també comentaris que van realitzar participants i el professorat immediatament després de la intervenció. Addicionalment també comptem amb el material generat a les sessions i en alguns casos de treballs que els nostres alumnes van produir a partir de la seva experiència.

4. Conclusions

En general podem constatar una alta satisfacció amb la intervenció, tant per part del nostre alumnat com per part dels participants i el seu professorat. Tant nosaltres com els participants i el seu professorat van valorar positivament l'entusiasme i la motivació del nostre alumnat i van agrair una certa proximitat. A nivell de contingut el nostre alumnat ha sabut plasmar i transmetre problemes com el d'estructura-agència centrals per sociologia i estudis de gènere, transformant-lo en una proposta activa de canvi social. Especialment l'alumnat internacional de màster ha agraït sortir de l'aula i arribar a conèixer la realitat social aquí. Tots afirmen que en la interacció amb altres - alumnes i participants - s'ha donat un procés d'aprenentatge que no es pot donar a l'aula.

6. REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Bach, R., & Weinzimmer, J. (2011). Exploring the benefits of community-based research in a sociology of sexualities course. *Teaching Sociology*, 39(1), 57-72.

Blouin, D. D., & Perry, E. M. (2009). Whom does service learning really serve? Community-based organizations' perspectives on service learning. *Teaching Sociology*, 37(2), 120-135.

Fletcher, E. H., & Piemonte, N. M. (2017). Navigating the Paradoxes of Neoliberalism: Quiet Subversion in Mentored Service-Learning for the Pre-Health Humanities. *Journal of Medical Humanities*, 38(4), 397-407.

Garoutte, L. (2018). The Sociological Imagination and Community-based Learning: Using an Asset-based Approach. *Teaching Sociology*, 46(2), 148-159.

Hochschild Jr, T. R., Farley, M., & Chee, V. (2014). Incorporating sociology into community service classes. *Teaching Sociology*, 42(2), 105-118.

Huisman, K. (2010). Developing a sociological imagination by doing sociology: A methods-based service-learning course on women and immigration. *Teaching sociology*, 38(2), 106-118.

Marullo, S., Moayed, R., & Cooke, D. (2009). C. Wright Mills's friendly critique of service learning and an innovative response: Cross-institutional collaborations for community-based research. *Teaching Sociology*, 37(1), 61-75.

Mobley, C. (2007). Breaking ground: Engaging undergraduates in social change through service learning. *Teaching Sociology*, 35(2), 125-137.

Rondini, A. C. (2015). Observations of critical consciousness development in the context of service learning. *Teaching Sociology*, 43(2), 137-145.

Rooks, D., & Winkler, C. (2012). Learning interdisciplinarity: Service learning and the promise of interdisciplinary teaching. *Teaching Sociology*, 40(1), 2-20.